

Conferentie van
Vlaamse
Gerechtsdeurwaarders
VZW

CVG – Nieuwsflash

nr. 21 – 3 september 2013

Conferentie van Vlaamse Gerechtsdeurwaarders vzw

Melaan 28

2800 Mechelen

Guido Discart (+2012)

Stichtend voorzitter

Raad van Bestuur

Johan Van Lierde, *voorzitter*

Marc Brackeva, *ondervoorzitter*

Jan Eyskens, *secretaris-penningmeester*

Marc Beerten

Paul Bruloot

Peter Coene

Gilbert De Wilde

Francis Snoeck

Peter Snoeck

Peter Van Noten

Verantwoordelijke uitgever: Johan Van Lierde, Melaan 28, 2800 Mechelen

---

In de Commissie Justitie van het federaal parlement werd inmiddels het wetsontwerp omtrent het statuut ter bespreking gesteld. In het najaar wordt de finale bespreking van het wetsontwerp inzake het statuut verder afgehandeld.

In een breder kader stellen we de vraag wat er verder met de toekomst van het ambt van gerechtsdeurwaarder te gebeuren staat.

De CVG maakt zich zorgen over de verdere "uitholling" van het ambt, en maakt hierbij in de vorm van bijgaand Memorandum een inventaris van de stand van zaken, waarvan de inhoud in bijlage volgt, en die tevens aan de minister van Justitie werd overgemaakt.

*Johan Van Lierde,
Voorzitter CVG*

MEMORANDUM

aan de minister van Justitie

september 2013

Wat met de toekomst van het ambt van gerechtsdeurwaarder ?

Tot vandaag de dag zijn de gerechtsdeurwaarders als 'officieren van justitie' druk bezig met de organisatie van de rechtsuitvoering en rechtsbedeling en hebben we nauwelijks tijd om - benevens de stroom aan werkgerelateerde correspondentie - mails, omzendbrieven, wetteksten, artikelen e.d. met betrekking tot de verdere toekomst en uitdagingen van ons beroep te lezen (we moeten inderdaad steeds 'rennen, vliegen, vallen, duiken, opstaan en weer doorgaan').

Als men even afstand neemt van de dagelijkse beslommingen en reflecteert wat er de voorbije jaren én recente maanden rondom ons heen gebeurt op wetgevend en maatschappelijk vlak zou het hectische leven van de gerechtsdeurwaarders wel eens flinke knauw kunnen krijgen en verwateren tot een lauw kabbelend voortbestaan in de marge van de rechtsbedeling, of zelfs gaandeweg verdwijnen.

Op korte termijn, - en los van de economische ontwikkelingen die in crisistijden gekke capriolen kunnen maken,- werden de gerechtsdeurwaarders geconfronteerd met diverse ingrepen die impact hebben op hun dagelijkse praktijk.

I. Fiscale lasten op onze prestaties:

1/BTW

De invoering per 01/01/2012 van BTW op onze erelonen is ons totaal onvoorbereid in de maag gesplitst. Onnodig te zeggen dat dit de erelonen voor personen die geen recht hebben op BTW-aftrek (alvast alle schuldenaren) een pak duurder maakt.

2/Verhoging van de griffierechten

Deze waren inderdaad gedurende achttien jaar nooit aangepast, maar zijn in 2012 dan ook bruusk (met 15%) de hoogte ingegaan. Dat er een rem staat op ongebreideld procederen lijkt logisch; met beroeps- en cassatieprocedures moet men zuinig omspringen en het is dan ook redelijk aan die procedures een zekere kostprijs te koppelen.

Maar de basisjustitie, nl. de toegang tot procedures voor vredegerichten, rechtbanken van koophandel en eerste aanleg financieel bemoeilijken is in een democratische rechtsstaat niet aanvaardbaar.

De rechtsuitvoering en rechtsgang voor de burger gebruiken om een begrotingstekort op te vangen, is onzindelijk.

De regering trof de gedinginleiding in 2012 twee maal: eerst dus via invoering van de BTW op de prestaties van gerechtsdeurwaarders, een tweede maal sinds juli 2012 via een verhoging van de rolrechten.

3/Verhoging van het vast registratierecht.

Ingevolge de laatste programmawet is het vast registratierecht (wat ook op het merendeel van onze akten toepasselijk is) sinds 01 juli 2013 gewoon verdubbeld: van € 25 naar € 50.

Al deze fiscale lasten, nu dus nog eens gevoelig verhoogd, hebben een dubbele impact op ons ambt: ten eerste moet de gerechtsdeurwaarder nu nog meer prefinancieren dan voorheen (registratie, BTW en rolrechten).

In geen enkel ander land worden de akten van de uitvoeringsambtenaren en/of de inleidingsakten dubbel belast: registratierecht én BTW is werkelijk van het goede teveel. *Non bis in idem* geldt hier blijkbaar niet.

Ten tweede kan het niet anders dan dat men in veel gevallen afziet van een gerechtelijke procedure omwille van de kosten en men nog meer op zoek gaat naar alternatieven (bemiddeling, arbitrage, minnelijk incasso, opdringen van 'no cure no pay', nog meer verzoeken tot rechtsbijstand, massaal afschrijven van vorderingen e.d.). De vraag is hoe ver een overheid kan gaan in het financieel bemoeilijken van een toegang tot de basisjustitie.

II. Nefaste wetswijzigingen:

De wet van 22 april 2012 tot wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer (BS, 25 juni 2012) is een sluiske aanslag op ons ambt.

Het bevel tot betalen van het parket vervangt de dagvaarding. Indien de overtreder niet betaalt en niet betwist, komt er geen dagvaarding meer maar kan de FOD Financiën met alle rechtsmiddelen overgaan tot invordering (dus ook tot fiscale notificaties zonder onze tussenkomst).

Pas bij betwisting en verwerping van het bezwaar wordt er gedagvaard. Gelet op het vaststaand karakter van de meeste overtredingen en de gelatenheid van veel overtreders laat het zich raden dat er niet al te veel bezwaren zullen ingediend worden. Op zich hebben wij geen probleem met deze omkering van het contentieux maar de procedure van de wet van 22 april 2012 verloopt integraal zonder onze tussenkomst.

De kennisgevingen gebeuren uitsluitend middels gerechtsbrieven. *In een rechtsstaat zou men toch moeten opteren voor het garanderen van de rechten van de vervolgte partij en deze een bevel tot betaling opleggen middels een akte van een gerechtsdeurwaarder.*

Veel meer dan het financiële verlies blijkt hieruit het wezenlijk gebrek aan waardering voor ons ambt.

Symptomatisch voor deze miskenning van ons ambt is bijvoorbeeld ook de *wet tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de zakelijke zekerheden op roerende goederen betreft* (gestemd op 30 mei 2013). In deze wet is net als in alle wetten die de laatste jaren zijn gestemd m.b.t. gerechtelijke procedures *het tegensprekelijk verzoekschrift een alternatief voor de dagvaarding*. Ook in deze wet wordt de tussenkomst van de gerechtsdeurwaarder – zelfs inzake realisering van verpande goederen – herleid tot een marginaal verschijnsel. *Deze wet voert de private executie opnieuw in.*

De vraag begint zich te stellen of de wetgever de gerechtsdeurwaarder nog langer wil beschouwen als een zelfstandig ondernemer die met respect voor zijn openbaar ambt een efficiënte noodzakelijke dienstverlening levert, tegen een redelijke vergoeding.

Ons inziens is uitgangspunt dat de gerechtsdeurwaarder een openbaar ambtenaar is, bekleed met overheidsgezag. En tegelijkertijd een zelfstandige. In die context is de gerechtsdeurwaarder een monopolie toebedeeld: alleen gerechtsdeurwaarders mogen bepaalde rechtshandelingen stellen én het aantal gerechtsdeurwaarders is beperkt. Vrije vestiging is uitgesloten.

Evenwel kan de steeds toenemende uitholling van dit domeinmonopolie door het stelselmatig afschaffen/reduceren van onze diverse ambtelijke tussenkomsten niet blijvend gecompenseerd worden door een kwantitatieve toename van de activiteiten.

Aan deze stelselmatige afkalving van ons ambt blijken duidelijk politieke motieven en beleidsbeslissingen ten grondslag te liggen: het dure imago en de sociaal-maatschappelijk weinig sympathieke perceptie van het beroep bij het publiek (door de aard van de job grotendeels onvermijdelijk) kunnen het de politici wel gemakkelijk maken om de gerechtsdeurwaarders te "slachtofferen" en de ambtsuitvoering verder uit te hollen.

Wij dringen er op aan dat u als minister met een toekomstvisie op justitie deze geleidelijke ontmanteling van ons ambt uiteindelijk stopt.

Een sterk verminderde toepassing van de dagvaarding en soms de betekening halveert plots de kerntaak van ons ambt en stelt niets in de plaats. Het is de gerechtsdeurwaarders verboden andere beroepsactiviteiten te ontplooiën; dit is trouwens absoluut ook niet wenselijk.

Enkele voorbeelden van de geleidelijke ontmanteling van ons ambt...

Louter als voorbeeld een greep van de domeinen waarin men de tussenkomst van gerechtsdeurwaarders de voorbije decennia stelselmatig en ook nog in recente wetgevingen wezenlijk heeft teruggeschroefd:

- huurzaken (facultatief verzoekschrift),*
- recht van uitweg (enkel verzoekschrift),*
- geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet (tegen de administratie enkel per verzoekschrift),*
- vorderingen tot levensonderhoud (facultatief verzoekschrift),*
- bescherming van het grensoverschrijdend ouderlijk gezag (enkel verzoekschrift),*
- dringende en voorlopige maatregelen tussen echtgenoten voor de vrederechter (enkel verzoekschrift),*
- wildschade (enkel verzoekschrift),*
- akten hoger beroep (facultatief verzoekschrift),*
- sociale zaken opgesomd in art. 704 Ger.W. (enkel verzoekschrift),*
- alle andere sociale zaken: facultatief verzoekschrift,*
- vorderingen tot staking zoals in kort geding (facultatief verzoekschrift), --*
- onteigeningen (facultatief per aangetekende brief),*
- procedures Raad van State en Grondwettelijk Hof (enkel per verzoekschrift),*
- jeugdrechtbank (facultatief verzoekschrift, in sommige materies enkel verzoekschrift),*
- dwangbevelen inzake BTW en Douanen en Accijnzen (kunnen door de Administratie zelf ter kennis gebracht worden bij aangetekende brief of afgifte aan de betrokkene),*
- de wijzigingen aan art. 1690 BW (facultatief aangetekende brief), opzeggingen in huurzaken en arbeidszaken (facultatief aangetekende brief),*
- de echtscheidingsprocedure (facultatief verzoekschrift).*

Ongetwijfeld een indrukwekkende lijst inbreuken op het domeinmonopolie.

Recent zijn daar bijgekomen:

- de wet bevel tot betalen inzake verkeersinbreuken (cfr. supra);*
- de wet van 15 mei 2012 betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld: een ganse voorafgaande procedure met gerechtsbrieven;*
- de nieuwe wet betreffende de objectieve berekening onderhoudsgeld en invordering ervan: de procedure verloopt via gerechtsbrief én men veralgemeent de vereenvoudigde invordering via delegaties door de griffie.*
- de wet betreffende de familierechtbank kende na behandeling in de Kamer slechts één wijze van gedinginleiding: het verzoekschrift, zelfs inzake de kort gedingen. Na wijzigingen door de Senaat aangebracht blijft*

het verzoekschrift gehandhaafd, wel mag de gerechtsdeurwaarder nu opdraven in geval van kort geding; alsof we leven onder het motto "als de nood het hoogst is, mag de gerechtsdeurwaarder uitrukken".

-de wet zakelijke zekerheden op roerende goederen (gestemd op 30 mei 2013, cfr. supra).

Daarnaast bestaan nog regelrechte 'aanslagen' op het ambt:

-de fiscale notificaties of vereenvoudigde derdenbeslagen.

De overheid verschaft zichzelf eerst een uitvoerbare titel, brengt die vervolgens zelf ter kennis aan de schuldenaar (inzake BTW bijvoorbeeld) en legt daarna zelf beslag onder derden, waarbij dan nog art. 1627 Ger.W. m.b.t. de evenredige verdeling manifest miskend wordt. In weerwil van het principe-arrest van het Hof van Cassatie van 11 april 1997 wordt geen evenredige verdeling opgesteld in dergelijke gevallen. Behoorlijk bestuur? De overheid zorgt wel voor zichzelf maar heeft hier geen respect voor de rechten van verdediging van de burger of de belangen van andere schuldeisers.

-het bewarend beslag onder derden dat door de griffier ter kennis gebracht wordt (art. 1449 Ger.W.).

-de loondelegaties die de griffies ter kennis brengen en de loonafstanden die banken hanteren zijn niets anders dan gedwongen tenuitvoerleggingen zonder tussenkomst van de gerechtsdeurwaarder.

Kunnen de gerechtsdeurwaarders nog pretenderen het domeinmonopolie op tenuitvoerleggingen te hebben?

Naast deze nefaste wettelijke evoluties zien we op het terrein ook dat de gerechtsdeurwaarders hun aandeel in de openbare verkopeningen van roerende goederen hebben zien afkalven tot een irrelevante en onbeduidende tussenkomst. Op een zondagmiddag vier uur of meer doorbrengen in een aftandse veilingzaal om toe te zien op de toewijs van roerende goederen die men enkel met veel goede wil kan bestempelen als brocante en antiek is nu niet direct een aantrekkelijk beroepsbeeld waarmee men jonge juristen kan interesseren voor de job. Nagenoeg de hele sector van de faillissementsverkopeningen is verschoven van "live" openbare verkopeningen in veilingzalen naar het internet, zonder ook maar enige tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder. De top van de FOD Financiën is destijds door het Directiecomité van de Nationale Kamer op dit fenomeen gewezen, maar laat betijen...

In het recente **voorontwerp van wet tot wijziging van het statuut van de gerechtsdeurwaarders** vermeldt de toelichting - overigens terecht - :

" De opwaardering van het statuut van kandidaat-gerechtsdeurwaarder.

Het statuut van 1992 bepaalt praktisch niets omtrent de kandidaat-gerechtsdeurwaarder. De kandidaat-gerechtsdeurwaarder is echter uitgegroeid tot een waardevolle en belangrijke actor die de gerechtsdeurwaarder in de uitoefening van zijn activiteiten bijstaat en ondersteunt. Dit dient ook gereflecteerd in de wet.

De invoering van een vergelijkend examen, wat de toegang tot het statuut van kandidaat reguleert, is een eerste factor daarin. Daarnaast worden zij in de structuur en organisatie van het beroep opgenomen door onder andere het lidmaatschap van de arrondissementskamers en de Nationale kamer, waar zij in de algemene vergadering dezelfde rechten en plichten zullen hebben als de titularis-gerechtsdeurwaarders”.

De vraag is of voor deze ambitieuze doelstellingen nog wel “masters in de rechten” zullen gevonden worden die na hun rechtenstudie eerst een stage moeten volbrengen en dan nog eens een vergelijkend examen moeten afleggen om... wat in de plaats te krijgen? Enkel wat ‘dringende akten’ rond te brengen?

Een rechtlijnig coherent systeem kunnen we dus in het overheidsoptreden niet meer herkennen.

De divergentie tussen de procedures (verplicht dagvaarding, facultatief dagvaarding of verzoekschrift of uitsluitend verzoekschrift) is onlogisch, storend en stelt onze tussenkomst daarbij existentieel ter discussie: waarom in de ene procedure een exploit verplichten en in de andere niet? Een ingrijpende maatregel als een verzoek tot echtscheiding kan bij verzoekschrift en gerechtsbrief, terwijl men voor een onbetaalde factuur van pakweg € 50 verplicht wordt een dagvaarding te gebruiken? Hier is toch elke logica zoek?

Nochtans zou het basisprincipe vrij eenvoudig kunnen zijn:

1. Elke inleiding van een rechtszaak in gelijk welke materie en elke kennisgeving van een eindbeslissing daarover gebeurt per exploit (of dit al dan niet elektronisch betekend wordt is een andere discussie). Tussenvorderingen en tussenvonnissen, rechtsdagbepalingen e.d. hoeven uiteraard niet per exploit. Daarvoor is de gerechtsbrief van de griffie het specifieke instrument.
2. Elke uitvoeringsmaatregel, van gelijk wie die uitgaat, wordt genomen door een gerechtsdeurwaarder en door niemand anders.

Dit *mission statement* draagt bij tot rechtlijnigheid, duidelijkheid en transparantie.

De vraag is dan ook wat de regering en wetgever verder zinnens is te doen met het ambt van gerechtsdeurwaarder? Verder uithollen, vleugellam leggen, laten verschrompelen tot een onbeduidend ambt? Of het vrij beroep ervan afschaffen en omschakelen tot een bezoldigde overheidsfunctie? Wat zal dit de belastingbetaler kosten? Welke dienstverlening kan dan nog aangeboden worden aan het publiek?

De “dure” gerechtsdeurwaarder....

De *boutade* dat gerechtsdeurwaarders duur zijn is uiteraard ook te nuanceren: zoals al tot in den treure meegedeeld ligt de oorzaak daarvan grotendeels in de fiscale lasten e.d. op de exploiten.

Ook bepaalde wetgevingen werkten dit in de hand: veel nieuwe wetten voerden bijkomende verplichtingen in zoals meedelen van extra-informatie (wetsartikelen bij beslagen), verwittigen andere instanties (OCMW in huurzaken), allerlei fiscale notificaties (kennisgevingen verkopeningen inzake de gedwongen uitvoeringen aan de ontvangers van de registratie, directe belastingen en BTW), enz.

Ook de invoering van het centraal elektronisch bestand van beslagberichten (CBB), op zich een zeer nuttig instrument (*cf. infra*) dat nutteloze uitvoeringskosten kan vermijden, genereerde een aantal kosten, die uiteindelijk toch door de debiteur moeten betaald worden. De weigering bijvoorbeeld van de griffies van de arbeidsrechtbanken om nog langer de collectieve schuldenregelingen informeel mee te delen aan de arrondissementskamers jaagt de kosten van vele akten de hoogte in door de aldus frequente noodzakelijke raadplegingen van het CBB.

Nochtans leveren gerechtsdeurwaarders anderzijds bepaalde dienstverleningen ver onder kostprijs: wij betekenden meer dan 150 jaar lang strafzaken aan een marginale kost. Pas onder één van de voorgaande ministers van Justitie, mevr. Onkelinx, is deze situatie rechtgezet. Dit is het enige positieve feit vanuit Justitie naar de gerechtsdeurwaarders toe sinds vele jaren.

Eveneens de *evenredige verdelingen* bijvoorbeeld, die gepaard gaan met veel materieel werk en verantwoordelijkheid, worden gepresteerd tegen een economisch onredelijk lage vergoeding, laat staan de vele (alsmaar stijgende) zaken waarin we kosteloos optreden voor de burger die gratis rechtsbijstand kreeg (pro deo-zaken). In deze zaken presteren we dezelfde snelle dienstverlening als in betalende zaken, alleen moeten we een reeks administratieve formaliteiten vervullen om dan pas maanden of jaren later één vierde van het ereloon te ontvangen. Gelet op de personeelskost is dit een zware verlieslatende taak.

Conclusie:

wij vragen een duidelijke positiebepaling van ons ambt binnen de rechtsuitvoering.

Wil men nog langer gebruik maken van onze dienstverlening tegen de daaraan gekoppelde kostefficiënte prijs?

Zo ja, dan moet per een halt toegeroepen worden aan de verdere uitholling en afkalving van onze tussenkomsten.

Indien niet, weten we tenminste waar we aan toe zijn en kan de gehele beroepsgroep zich herpositioneren en de dienstverlening daarop afstellen.

Elke beroepsgroep moet zichzelf elke dag opnieuw legitimeren. Een toegevoegde waarde moet telkens opnieuw bewezen worden. Maar het debat daaromtrent moet op een intellectueel eerlijke manier gevoerd worden en mag niet gereduceerd worden tot een loutere *kostprijsvergelijking*, zonder te kijken naar de achterliggende dienstverlening. Bijvoorbeeld is het louter afwegen van de kostprijs van een dagvaarding tegenover een verzoekschrift geen correcte en eerlijke basis om de noodzakelijkheid van de tussenkomst van de gerechtsdeurwaarder in te schatten en te beoordelen.

Als men bereid is dit debat op een eerlijke manier te voeren, mag de beroepsgroep van de gerechtsdeurwaarders vol vertrouwen in de toekomst aan dit debat deelnemen.

Unieke troeven valoriseren...

We kunnen immers ook heel wat troeven op tafel leggen, onder meer:

-door mee aan de spits te blijven staan van technologische evoluties kunnen we parallelle betekeniswijzen aanbieden (ter plaatse gaan of elektronisch betekenen) in functie van de mogelijkheden, de situatie van de bestemming en de noodwendigheden van het dossier, dit alles beoordeeld vanuit de terreinervaring en kennis ter plaatse.

-Ook kan onze communicatie met de burger aangepast worden aan nieuwe technologieën (mededelingen per sms, email, berichten uitwisselen via sociale media e.d.). Geen enkele andere dienstverlener van "Justitie" kan dit coherent en tegenstelbaar aanbieden. Dit is onze sterkte in het ganse verhaal van het elektronisch betekenen.

-het centraal elektronisch bestand van beslagberichten (CBB) is een instrumentarium waarvan de waarde door het gebruik ervan van langsom meer duidelijker wordt. Het stelt ons in staat de situatie van de schuldenaar in te schatten; dit vermijdt totaal nutteloze gerechts- en uitvoeringskosten. Zeker wanneer er nog meer informatie tussen de uitvoerende gerechtsdeurwaarders wordt uitgewisseld omtrent de beoordeling van een situatie ter plaatse en/of informatie wordt doorgespeeld omtrent afbetalingen. Het centraal bestand blijvend doen evolueren is een kerntaak voor de Nationale Kamer van gerechtsdeurwaarders.

De Wet van 14 januari 2013 houdende diverse bepalingen inzake werklastermindering binnen justitie (BS, 01 maart 2013) doet het CBB evolueren naar een echt bestand van berichten, door het opnemen van de protestakten in het bestand.

In het kader van nog meer transparante vermogensinformatie kan dit bestand in de toekomst verder worden gevoed. Men zou bijvoorbeeld het net ingevoerde pandregister kunnen integreren in het CBB.

Op deze manier wordt dit bestand in de toekomst nog meer dan nu het geëigende werkinstrument van de gerechtsdeurwaarders, wat dan onze positie in het uitvoeringsrecht verankert. Als legitimering van een beroepsgroep en open vizier op de toekomst kan dit tellen.

Als de wetgever, de regering, de politici deze kans op een modern performant, hoog opgeleid en technologisch korps van gerechtsdeurwaarders niet wil mislopen, moeten de regering en de wetgever dringend stoppen met dit ambt verder te laten uithollen, te miskennen en kapot te belasten.

De kritische drempel is bereikt. M.a.w. het vat is vol...

Zoals dit ook in het buitenland reeds gebeurd is, dringt de noodzaak tot (her)evaluatie van ons ambt zich méér dan ooit op.

We vragen hieromtrent een constructieve dialoog en structureel overleg om binnen de noodzakelijke hervormingen van Justitie te kunnen meewerken aan een betere en meer efficiënte rechtsuitvoering ten dienste van de rechtzoekende burgers en ondernemingen.

Met de meeste hoogachting,

Namens de Raad van bestuur van de Conferentie van Vlaamse Gerechtsdeurwaarders (CVG),

Johan Van Lierde
Voorzitter

Francis Snoeck
bestuurder